

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ

ΑΝΑΡΤΗΤΕΑ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ

ΕΚΘΕΣΗ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ

«Παρεμβάσεις στον Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας - Τροποποιήσεις σχετικά με τη δημοσίευση διαθηκών - Τροποποιήσεις στο ρυθμιστικό πλαίσιο των ανακοπών κατά της αναγκαστικής εκτέλεσης με σκοπό την επιτάχυνση της εκδίκασης - Λοιπές διατάξεις αρμοδιότητας του Υπουργείου Δικαιοσύνης»

I. Γενικές Παρατηρήσεις

Το φερόμενο προς συζήτηση και ψήφιση νομοσχέδιο, όπως διαμορφώθηκε μετά την επεξεργασία του από τη Διαρκή Επιτροπή Δημόσιας Διοίκησης, Δημόσιας Τάξης και Δικαιοσύνης, αποτελείται από εκατόν εξήντα τρία (163) άρθρα, συμπεριλαμβανομένου του ακροτελεύτιου άρθρου, που ορίζει τον χρόνο έναρξης ισχύος των διατάξεων του νόμου. Το νομοσχέδιο διαρθρώνεται σε τέσσερα (4) Μέρη (Α'-Δ').

Το Μέρος Α' (άρθρα 1-127), υπό τον τίτλο «Παρεμβάσεις στον Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας - Τροποποιήσεις Σχετικά με τη Δημοσίευση Διαθηκών-Σύσταση Μητρώου Διαθηκών», αποτελείται από δέκα (10) Κεφάλαια.

Το Κεφάλαιο Α' (άρθρα 1-2), υπό τον τίτλο «Σκοπός-Αντικείμενο», καθορίζει τον σκοπό (άρθρο 1) και το αντικείμενο του Μέρους Α' του νόμου (άρθρο 2).

Το Κεφάλαιο Β' (άρθρα 3-22), υπό τον τίτλο «Γενικές Διατάξεις - Τροποποίηση Πρώτου Βιβλίου Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας», καθορίζει την αρμοδιότητα του μονομελούς πρωτοδικείου για διαφορές που αφορούν τις αμοιβές των εκτιμητών (άρθρο 3) και την αρμοδιότητα των πολυμελών πρωτοδικείων σε δεύτερο βαθμό (άρθρο 4), αντικαθιστά τη λέξη υπηρέτες με τη λέξη οικιακοί βοηθοί στο άρθρο 38 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας (άρθρο

5), προβλέπει απαγόρευση της ρήτηρας παρέκτασης στις περιπτώσεις συνδρομής της δωσιδικίας του υποκαταστήματος (άρθρο 6), ορίζει ότι απόφαση δικαστηρίου δεν προσβάλλεται με ένδικο μέσο για τον λόγο ότι η υπόθεση ανήκει στην κατά τόπο αρμοδιότητα είτε της έδρας του Πρωτοδικείου είτε της παράλληλης ή περιφερειακής έδρας αυτού (άρθρο 7), προσθέτει νέο εδάφιο στο άρθρο 54 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αναφορικά με τον δικαστικό λειτουργό ο οποίος είναι αρμόδιος να εξετάσει αιτήσεις εξαίρεσης δικηγόρων όταν οι τελευταίοι εκδίδουν πράξεις σύμφωνα με τον Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας (άρθρο 8) και ρυθμίζει την υποχρέωση των δικηγόρων που εκδίδουν πράξεις σύμφωνα με τον Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας, αν υπάρχει λόγος εξαίρεσής τους, να το δηλώσουν στον προϊστάμενο του πρωτοδικείου, στην περιφέρεια του οποίου υπάγεται ο δικηγορικός σύλλογος, του οποίου είναι μέλη (άρθρο 9). Επιπροσθέτως, αναδιαμορφώνει το πρώτο εδάφιο της παρ. 1 του άρθρου 67 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας (π.δ. 503/1985, Α' 182) (άρθρο 10), καθώς και το πρώτο εδάφιο της παρ. 1 του άρθρου 105 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας (άρθρο 11), προβλέπει τη δημιουργία ηλεκτρονικού φακέλου δικογραφίας και καθορίζει το περιεχόμενο αυτού (άρθρο 12), προσθέτει τη δικαστική αστυνομία ως όργανο επίδοσης εγγράφων που γίνονται με την επιμέλεια του δικαστηρίου (άρθρο 13), αντικαθιστά τη λέξη υπηρέτης με τη λέξη οικιακός βοηθός στην παρ. 2 του άρθρου 124 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας (άρθρο 14), τροποποιεί την περ. γ) της παρ. 4 του άρθρου 128 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας (άρθρο 15), το άρθρο 131 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας (άρθρο 16), το άρθρο 132 (άρθρο 17), το άρθρο 133 (άρθρο 18) καθώς και το άρθρο 134 του εν λόγω Κώδικα (άρθρο 19) και καθορίζει τη διαδικασία επίδοσης στην αλλοδαπή (άρθρο 20). Τέλος, ορίζει ότι η επίδοση σε πρόσωπο άγνωστης διαμονής θεωρείται ότι ολοκληρώθηκε από τη δημοσίευση της περίληψης στον τύπο (άρθρο 21) και ότι οι προθεσμίες που καθορίζει ο Κώδικας Πολιτικής Δικονομίας είναι αποκλειστικές και δεσμευτικές τόσο για τους διαδίκους όσο και για το δικαστήριο (άρθρο 22).

Το Κεφάλαιο Γ' (άρθρα 23-41), υπό τον τίτλο «Διαδικασία στα Πρωτοβάθμια Δικαστήρια - Τροποποίηση Δεύτερου Βιβλίου Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας», προβλέπει την αρμοδιότητα των αρμόδιων Πρωτοδικών για συμβιβαστική επέμβαση σε διαφορές πριν από την κατάθεση ενδίκου βοηθήματος ενώπιον του αρμόδιου δικαστηρίου (άρθρο 23), καθορίζει τη δικονομική διαδικασία κατάθεσης αγωγών (άρθρο 24), ορίζει ότι, με εξαίρεση τις υποθέσεις ασφαλιστικών μέτρων και τις υποθέσεις που υπάγονται στη διαδικασία της εκούσιας δικαιοδοσίας, αν γίνει δεκτό αίτημα προτίμησης για ορισμό ημέρας συζήτησης αίτησης, αγωγής ή ενδίκου μέσου από τον αρμόδιο δικαστή, η υ-

πόθεση διαγράφεται από το πινάκιο της αρχικής δικασίμου (άρθρο 25), καθορίζει τη διαδικασία κατάθεσης προτάσεων και αποδεικτικών εγγράφων, αντίκρουσης, συμπλήρωσης και ανάληψης σχετικών στην τακτική διαδικασία και τη διαδικασία απόσυρσης της υπόθεσης από το πινάκιο σε περίπτωση υπογραφής συμφωνητικού υπαγωγής σε διαμεσολάβηση (άρθρο 26), συντέμνει τις προθεσμίες κατάθεσης και επίδοσης παρεμπιπτούσων αγωγών, ανταγωγών, παρεμβάσεων, προσεπικλήσεων και ανακοινώσεων (άρθρο 27), τροποποιεί το άρθρο 241 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας (άρθρο 28) και καθορίζει τη δυνατότητα προσκόμισης νέων ισχυρισμών και νέων αποδεικτικών μέσων μετά την κατάθεση προτάσεων (άρθρο 29). Επιπλέον, περιλαμβάνει ρυθμίσεις αναφορικά με τις προθεσμίες έκδοσης οριστικής απόφασης σε κάθε είδος διαδικασίας, την αδυναμία έκδοσης απόφασης καθώς και ως προς την επανάληψη συζήτησης (άρθρο 30), τροποποιεί τα άρθρα 375 (άρθρο 31), 377 (άρθρο 32) και 378 (άρθρο 33) του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας, καθορίζει τις περιπτώσεις στις οποίες δεν επιτρέπεται η απόδειξη με μάρτυρες (άρθρο 34) και με ένορκες βεβαιώσεις (άρθρο 35), ορίζει ότι η εξέταση των μαρτύρων μπορεί να γίνει και με τηλεδιάσκεψη (άρθρο 36) και αναδιαμορφώνει το άρθρο 423 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας (άρθρο 37). Τέλος, καθορίζει τις διαφορές που εμπίπτουν στα σχετικά με τις μικροδιαφορές άρθρα (άρθρο 38) και τις προϋποθέσεις αντικειμενική σώρευσης αγωγών στις μικροδιαφορές (άρθρο 39), και περιλαμβάνει ρυθμίσεις για τη άσκησης της αγωγής μικροδιαφορών (άρθρο 40) και για τη συζήτηση της υπόθεσης κατά τη διαδικασία των μικροδιαφορών (άρθρο 41).

Το Κεφάλαιο Δ' (άρθρα 42-60), υπό τον τίτλο «Ενδिका Μέσα και Ανακοπές- Τροποποίηση Τρίτου Βιβλίου Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας», καθορίζει τον τρόπο και τη διαδικασία άσκησης των ενδικών μέσων (άρθρο 42), συντέμνει την καταχρηστική προθεσμία της άσκησης έφεσης από δύο (2) σε ένα (1) χρόνο από τη δημοσίευση της απόφασης (άρθρο 43), προσδιορίζει τις προθεσμίες άσκησης και επίδοσης των πρόσθετων λόγων έφεσης (άρθρο 44) και της αντέφεσης (άρθρο 45), τροποποιεί την παρ. 1 του άρθρου 524 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας (άρθρο 46), προσδιορίζει τους ισχυρισμούς που μπορούν επιτρεπώς να προταθούν πρώτη φορά στο δευτεροβάθμιο δικαστήριο (άρθρο 47), αναδιαμορφώνει το άρθρο 538 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας (άρθρο 48), προσδιορίζει την προθεσμία άσκησης και επίδοσης των πρόσθετων λόγων αναψηλάφησης (άρθρο 49), και τροποποιεί το άρθρο 548 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας (άρθρο 50). Περαιτέρω, αντικαθιστά την παράγραφο 4 του άρθρου 562 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αναφορικά με τους λόγους αναίρεσης που μπορεί ο Άρειος Πάγος να εξετάζει αυτεπαγγέλτως (άρθρο 51), συντέμνει την καταχρηστική προθεσμία

της άσκησης αναίρεσης από δύο (2) σε ένα (1) χρόνο από τη δημοσίευση της απόφασης (άρθρο 52), καθορίζει τα ανώτατα όρια σελίδων του αναιρετηρίου, του δικογράφου πρόσθετων λόγων, των προτάσεων και των υπομνημάτων, όπως και της αίτησης αναστολής κατά το άρθρο 565 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας (άρθρο 53) και καθορίζει επίσης τη διαδικασία προσδιορισμού της δικασίμου της αναίρεσης (άρθρο 54). Περαιτέρω, περιλαμβάνει ρυθμίσεις αναφορικά με την άσκηση των πρόσθετων λόγων αναίρεσης (άρθρο 55), προσδιορίζει την προθεσμία κατάθεσης προτάσεων επί αίτησης αναίρεσης (άρθρο 56) και ρυθμίζει τα σχετικά με την εισήγηση για το παραδεκτό της αίτησης αναίρεσης ζητήματα (άρθρο 57). Τέλος, τροποποιεί την παρ. 1 του άρθρου 573 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας (άρθρο 58), ρυθμίζει τις συνέπειες της ερημοδικίας στη διαδικασία της αναίρεσης (άρθρο 59) και τροποποιεί την παρ. 4 του άρθρου 591 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας (άρθρο 60).

Το Κεφάλαιο Ε' (άρθρα 61-73), υπό τον τίτλο «Ειδικές Διαδικασίες - Τροποποίηση Τετάρτου Βιβλίου Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας», τροποποιεί την περ. γ) της παρ. 5 του άρθρου 614 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας (άρθρο 61), ορίζει ότι οι διαφορές από αμοιβές πιστοποιημένων εκτιμητών υπάγονται στο μονομελές πρωτοδικείο του τόπου της εκτέλεσης (άρθρο 62), προβλέπει την αρμοδιότητα των δικηγόρων για την έκδοση διαταγών πληρωμής και καθορίζει την ευθύνη τους (άρθρο 63), αναδιαμορφώνει το άρθρο 626 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας (άρθρο 64), καθορίζει τη διαδικασία έκδοσης διαταγών πληρωμής (άρθρο 65) και τις περιπτώσεις έκδοσης απορριπτικής πράξης από τον ορισθέντα δικηγόρο (άρθρο 66), και περιλαμβάνει ρυθμίσεις αναφορικά με την αποδοχή της αίτησης έκδοσης διαταγής πληρωμής (άρθρο 67). Επιπροσθέτως, καθορίζει το αναγκαίο κατά νόμον περιεχόμενο της διαταγής πληρωμής (άρθρο 68) και την προθεσμία επίδοσης της εκδοθείσας διαταγής πληρωμής (άρθρο 69), τροποποιεί το άρθρο 631 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας (άρθρο 70), ρυθμίζει ζητήματα αναφορικά με την ανακοπή και την αναστολή της εκτελεστότητας της διαταγής πληρωμής (άρθρο 71), θεσπίζει διαδικασία έκδοσης διαταγής για την απόδοση της χρήσης μισθίου (άρθρο 72) και προβλέπει την αρμοδιότητα των δικηγόρων για την έκδοση διαταγών απόδοσης της χρήσης του μισθίου (άρθρο 73).

Το Κεφάλαιο ΣΤ' (άρθρα 74-75), υπό τον τίτλο «Ασφαλιστικά Μέτρα - Τροποποίηση Πέμπτου Βιβλίου Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας», προβλέπει τη δυνατότητα προφορικής υποβολής αίτησης ασφαλιστικών μέτρων κατά τη συζήτηση της κύριας υπόθεσης (άρθρο 74) και καθορίζει τη διαδικασία αναγκαστικής εκτέλεσης σε περίπτωση επιβολής προηγούμενης συντηρητικής κατάσχεσης (άρθρο 75).

Το Κεφάλαιο Ζ' (άρθρα 76-99), υπό τον τίτλο «Διαδικασία Εκούσιας Δικαιοδοσίας - Τροποποίηση Έκτου Βιβλίου Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας», καθορίζει την αρμοδιότητα των δικαστηρίων προς εκδίκαση υποθέσεων εκούσιας δικαιοδοσίας (άρθρο 76), τροποποιεί το άρθρο 741 (άρθρο 77) και τις παρ. 1 και 3 του άρθρου 748 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας (άρθρο 78), ρυθμίζει τις συνέπειες της ερημοδικίας στη διαδικασία της εκούσιας δικαιοδοσίας (άρθρο 79), διευρύνει τα πρόσωπα που νομιμοποιούνται να ασκήσουν έφεση στην εκούσια δικαιοδοσία (άρθρο 80), αναδιαμορφώνει το άρθρο 762 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας (άρθρο 81) και διευρύνει τα πρόσωπα που νομιμοποιούνται να ασκήσουν αίτηση αναψηλάφησης (άρθρο 82) και αίτηση αναιρέσης (άρθρο 83) κατά των αποφάσεων εκούσιας δικαιοδοσίας. Επιπροσθέτως, τροποποιεί το άρθρο 778 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας (άρθρο 84), ρυθμίζει τη διαδικασία έκδοσης προσωρινής διαταγής στις υποθέσεις εκούσιας δικαιοδοσίας (άρθρο 85), αναδιαμορφώνει το άρθρο 794 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας (άρθρο 86), καθορίζει την αρμοδιότητα των συμβολαιογράφων για τη δημοσίευση των διαθηκών (άρθρο 87), περιλαμβάνει ρυθμίσεις αναφορικά με τη διαδικασία της δημοσίευσης των διαθηκών (άρθρο 88) και την κήρυξη της ιδιόγραφης διαθήκης ως κυρίας (άρθρο 89), προβαίνει σε προσαρμογές στις παρ. 1 και 3 του άρθρου 819 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας (άρθρο 90) και κατοχυρώνει το δικαίωμα άσκησης ανακοπής κατά των απορριπτικών πράξεων των δικηγόρων επί αιτήσεων για έκδοση κληρονομητηρίου (άρθρο 91). Τέλος, προβλέπει την αρμοδιότητα των δικαστικών επιμελητών για τη σφράγιση πραγμάτων (άρθρο 92), ρυθμίζει τη σχετική με την εύρεση διαθήκης ή εγγράφων κατά τη διενέργεια της σφράγισης διαδικασίας (άρθρο 93), θεσπίζει την αρμοδιότητα των δικαστικών επιμελητών για την αποσφράγιση πραγμάτων (άρθρο 94), τη διαδικασία εξέτασης της κατάστασης των σφραγίδων (άρθρο 95) και την αρμοδιότητα των δικαστικών επιμελητών για την απογραφή πραγμάτων προς αποτροπή κινδύνου (άρθρο 96), καθορίζει τη διαδικασία της απογραφής (άρθρο 97) και το περιεχόμενο της σχετικής έκθεσης που συντάσσει ο δικαστικός επιμελητής (άρθρο 98), και περιλαμβάνει ρυθμίσεις αναφορικά με τις διαφορές που ανακύπτουν κατά τη σφράγιση, αποσφράγιση ή απογραφή (άρθρο 99).

Το Κεφάλαιο Η' (άρθρα 100-121), υπό τον τίτλο «Αναγκαστική Εκτέλεση - Τροποποίηση Όγδου Βιβλίου Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας», τροποποιεί το άρθρο 904 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας (άρθρο 100), ρυθμίζει τα σχετικά με την αναστολή εκτέλεσης προσωρινά εκτελεστής απόφασης (άρθρο 101), καθώς και την περιαφή του εκτελεστήριου τύπου στις διαταγές πληρωμής και απόδοσης μισθίου που εκδίδει δικηγόρος (άρθρο 102), αναδιαμορφώνει τα άρθρα 927 (άρθρο 103), 933 (άρθρο 104) και 934 (άρθρο 105)

του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας, ορίζει την εφαρμογή της διαδικασίας των περιουσιακών διαφορών των άρθρων 591 επ. του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας στις δίκες σχετικά με την εκτέλεση (άρθρο 106), και αντικαθιστά τα άρθρα 938 (άρθρο 107) και την παρ. 3 του άρθρου 943 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας (άρθρο 108). Επιπροσθέτως, ορίζει ότι η απειλή ποινής για παράλειψη ή ανοχή πράξης μπορεί να ορίζεται αυτεπαγγέλτως από το αρμόδιο δικαστήριο (άρθρο 109), θεσπίζει εξαίρεση από την κατάσχεση κινητών εις χείρας τρίτου των πάσης φύσεως βιβλίων που δεν αποτελούν εμπόρευμα (άρθρο 110), αναδιαμορφώνει το άρθρο 954 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας (άρθρο 111), προβλέπει ότι η παράλειψη σύνταξης και δημοσίευσης του αποσπάσματος, κατάθεσης των εγγράφων στον υπάλληλο του πλειστηριασμού και επίδοσης αποσπάσματος στον ενεχυρούχο δανειστή επιφέρει ακυρότητα του πλειστηριασμού (άρθρο 112), ρυθμίζει τη διαδικασία διενέργειας του ηλεκτρονικού πλειστηριασμού (άρθρο 113) και τις συνέπειες της μη εμφάνισης πλειοδοτών ή της μη υποβολής προσφορών (άρθρο 114). Επιπροσθέτως, περιλαμβάνει ρυθμίσεις αναφορικά με την υποκατάσταση του επισημειωμένου από τρίτους δανειστές σε περίπτωση που ο πλειστηριασμός δεν έγινε κατά την ημέρα που είχε οριστεί (άρθρο 115), τροποποιεί την παρ. 1 του άρθρου 988 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας (άρθρο 116), προβλέπει ότι η παράλειψη σύνταξης και δημοσίευσης του αποσπάσματος της κατασχετήριας έκθεσης, της κατάθεσης των εγγράφων στον υπάλληλο του πλειστηριασμού και της επίδοσης του αποσπάσματος στον τρίτο κύριο ή νομέα και στους ενυπόθηκους δανειστές επιφέρει ακυρότητα του πλειστηριασμού (άρθρο 117). Περαιτέρω, αναδιαμορφώνει την παρ. 6 του άρθρου 997 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας (άρθρο 118), παρέχει τη δυνατότητα πώλησης του προς πλειστηριασμό ακινήτου μετά από αίτηση του οφειλέτη (άρθρο 119), ορίζει ότι περισσότερα ακίνητα μπορούν να πλειστηριάζονται ανεξάρτητα από το αν αυτά βρίσκονται στην ίδια περιφέρεια (άρθρο 120) και κατοχυρώνει το δικαίωμα των δικαστικών επιμελητών, με την επίδειξη αντιγράφου της περίληψης της κατακυρωτικής έκθεσης, να ζητήσουν και να λάβουν από τις αρμόδιες υπηρεσίες αντίγραφα των εγγράφων της παρ. 6 του άρθρου 997 (άρθρο 121).

Το Κεφάλαιο Θ' (άρθρα 122-125), υπό τον τίτλο «Δημοσίευση Διαθηκών - Μητρώο Διαθηκών - Τροποποίηση Αστικού Κώδικα», ρυθμίζει τη διαδικασία δημοσίευσης των διαθηκών από τους συμβολαιογράφους (άρθρο 122) και τις προξενικές αρχές (άρθρο 123), προβλέπει την τήρηση αρχείου διαθηκών που δημοσιεύονται από τις προξενικές αρχές και σε ηλεκτρονική μορφή (άρθρο 124) και περιλαμβάνει ρυθμίσεις για τη λειτουργία του Μητρώου Διαθηκών (άρθρο 125).

Το Κεφάλαιο Ι΄ (άρθρα 126-127), υπό τον τίτλο «Μεταβατικές και Καταργούμενες Διατάξεις», περιέχει μεταβατικές διατάξεις (άρθρο 126) και ορίζει τις διατάξεις έτερων νόμων οι οποίες καταργούνται από τις διατάξεις του παρόντος (άρθρο 127).

Το Μέρος Β΄ (άρθρα 128-142), υπό τον τίτλο «Παρεμβάσεις για τη Μείωση του Χρόνου Εκδίκασης Ανακοπών κατά της Αναγκαστικής Εκτέλεσης» αποτελείται από τρία (3) Κεφάλαια.

Το Κεφάλαιο Α΄ (άρθρα 128-129), υπό τον τίτλο «Σκοπός - Αντικείμενο», καθορίζει το σκοπό (άρθρο 128) και το αντικείμενο του Μέρους Β΄ του νόμου (άρθρο 129).

Το Κεφάλαιο Β΄ (άρθρα 130-140), υπό τον τίτλο «Επαναπροσδιορισμός Ανακοπών», εισάγει υποχρεωτική διαδικασία επαναπροσδιορισμού των εκκρεμών ανακοπών κατά αναγκαστικής εκτέλεσης των οποίων η εκδίκαση έχει προσδιορισθεί μετά την 1η Ιανουαρίου 2026 (άρθρο 130), καθορίζει τη διαδικασία υποβολής αίτησης επαναπροσδιορισμού (άρθρο 131), της διαβίβασής της στη γραμματεία του αρμόδιου δικαστηρίου (άρθρο 132) και της επίδοσης της αίτησης στους διαδίκους (άρθρο 133), και προβλέπει τις συνέπειες της μη υποβολής αίτησης επαναπροσδιορισμού (άρθρο 134). Περαιτέρω, ρυθμίζει τις προθεσμίες αναφορικά με την κατάθεση προτάσεων και προσθήκης-αντίκρουσης (άρθρο 135), με την άσκηση παρέμβασης, προσεπικλήσης και ανακοίνωσης δίκης (άρθρο 136) και με την άσκηση των πρόσθετων λόγων ανακοπής (άρθρο 137). Επιπροσθέτως, περιλαμβάνει ρυθμίσεις αναφορικά με τη δικάσιμο των ανακοπών (άρθρο 138) και την επικοινωνία μεταξύ του δικαστηρίου και των διαδίκων (άρθρο 139), και ορίζει ότι η απόφαση επί της ανακοπής εκδίδεται το αργότερο εντός δύο (2) μηνών από τη συζήτηση της αίτησης επαναπροσδιορισμού (άρθρο 140).

Το Κεφάλαιο Γ΄ (άρθρα 141-142), υπό τον τίτλο «Εξουσιοδοτικές και Τελικές Διατάξεις», περιέχει εξουσιοδοτικές (άρθρο 141) και τελικές (άρθρο 142) διατάξεις.

Το Μέρος Γ΄ (άρθρα 143-162), υπό τον τίτλο «Λοιπές Διατάξεις Αρμοδιότητας του Υπουργείου Δικαιοσύνης», ορίζει την καταβολή αποζημίωσης στους δικαστικούς υπαλλήλους που συμμετέχουν στις Επιτροπές του Συμβουλίου της Επικρατείας και επικουρούν τα Ειδικά Δικαστήρια της παρ. 2 του άρθρου 88 και του άρθρου 99 του Συντάγματος, το Ανώτατο Δικαστικό Συμβούλιο της Διοικητικής Δικαιοσύνης και τα λοιπά Πειθαρχικά και Υπηρεσιακά Συμβούλια (άρθρο 143), συνιστά θέσεις δικαστικών υπαλλήλων στο Συμβούλιο της Επικρατείας (άρθρο 144), καθορίζει τη δυνατότητα του προσωπικού που υπηρετεί με απόσπαση ή διάθεση στο Συμβούλιο της Επικρατείας να μεταταχθεί σε αυτό (άρθρο 145), ρυθμίζει τη στελέχωση της Επι-

τροπής Εποπτείας Δικαστικών Στατιστικών του Γραφείου Συλλογής και Επεξεργασίας Δικαστικών Στατιστικών Στοιχείων του Υπουργείου Δικαιοσύνης (άρθρο 146), και της Ομάδας Διοίκησης Έργου του έργου «Ολοκληρωμένο Σύστημα Διαχείρισης Δικαστικών Υποθέσεων Πολιτικής και Ποινικής Δικαιοσύνης - Ο.Σ.Δ.Δ.Υ.Π.Π (άρθρο 147), παρατείνει τη θητεία των Συμβουλίων Διοίκησης Πολιτικών Δικαστηρίων και των διευθυνόντων Προέδρων δεύτερου βαθμού δικαιοδοσίας (άρθρο 148), και αυξάνει τις θέσεις των Αρεοπαγίων κατά πέντε (5) (άρθρο 149). Επιπροσθέτως, ρυθμίζει τα ανώτατα όρια χρέωσης υποθέσεων σε δικαστικούς και εισαγγελικούς λειτουργούς (άρθρο 150), καθορίζει τις εξαιρέσεις από την έννοια της αδικαιολόγητης καθυστέρησης δημοσίευσης αποφάσεων (άρθρο 151), προβλέπει τη δυνατότητα μετάθεσης δικαστικών υπαλλήλων ιδίως στις νησιωτικές περιοχές (άρθρο 152), περιλαμβάνει ρυθμίσεις για τις ποινικές κυρώσεις για παράβαση δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας (άρθρο 153) και τροποποιεί το άρθρο 18 του ν. 4624/2019 (Α' 137) (άρθρο 154). Τέλος, ρυθμίζει ζητήματα σχετικά με την αποχή από την ποινική δίωξη ανηλίκου (άρθρο 155) και την εξάλειψη του αξιοποίνου λόγω ανεγκλήτου (άρθρο 156), προβλέπει τη χορήγηση άδειας από τον δικαστικό σχηματισμό του άρθρου 34Γ του π.δ. 18/1989 (Α' 8) για την εκδίκαση των αιτήσεων αναιρέσεως που ασκούνται από το Δημόσιο, την Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Εσόδων και τους Οργανισμούς Κοινωνικής Ασφάλισης (άρθρο 157), συνιστά θέση Υποδιευθυντή Δικαστικής Αστυνομίας (άρθρο 158), ανακατανέμει τις οργανικές θέσεις του πολιτικού τομέα της δικαστικής αστυνομίας (άρθρο 159), συντέμνει τον χρόνο πρακτικής άσκησης για τους σπουδαστές της κατεύθυνσης των Εισαγγελέων της Εθνικής Σχολής Δικαστικών Λειτουργών της 31ης εκπαιδευτικής σειράς (άρθρο 160), θεσπίζει ειδικό επίδομα θέσης ποσού διακοσίων (200) ευρώ μηνιαίως για τους Υπαλλήλους της Γραμματείας του Γραφείου Ευρωπαίων Εντεταλμένων Εισαγγελέων (άρθρο 161) και συνιστά Τμήμα Ιατροδικαστικής Υπηρεσίας Δυτικής Μακεδονίας με έδρα την Κοζάνη (άρθρο 162).

Το Μέρος Δ' (άρθρο 163), υπό τον τίτλο «Εναρξη Ισχύος», ορίζει την έναρξη ισχύος του νόμου.

II. Παρατηρήσεις επί των άρθρων

1. Επί του άρθρου 26

Η παράγραφος 3 του άρθρου 26, στο πρώτο της εδάφιο, ορίζει ότι: «Εντός τριάντα (30) ημερών μετά τη χρέωση, ο δικαστής του μονομελούς ή ο εισηγητής του πολυμελούς πρωτοδικείου εκδίδει διάταξη, που δεν περιέχει αιτιολογία, εφόσον διαπιστώσει ότι α) η αγωγή πρέπει να απορριφθεί ως απαράδεκτη ή β) η αγωγή θεωρείται μη ασκηθείσα». Η παράγραφος 4 του άρ-

θρου 26 ορίζει περαιτέρω ότι: «Με τη διάταξη, η αγωγή στις περ. α) και β) του πρώτου εδαφίου της παρ. 3 απορρίπτεται ως απαράδεκτη, εφόσον ο ενάγων τις επόμενες πέντε (5) ημέρες από την έκδοση της διάταξης, δεν αιτηθεί την εκδίκαση της διαφοράς κατά την ορισθείσα δικάσιμο και την έκδοση της απόφασης επί της αγωγής του, καταβάλλοντας προς τούτο, το αργότερο έως τη συζήτηση, παράβολο ύψους διακοσίων (200) ευρώ. Σε περίπτωση ήττας του για τον λόγο που διαπίστωσε η διάταξη, το δικαστήριο διπλασιάζει τα δικαστικά έξοδα, διαφορετικά το παράβολο επιστρέφεται στον διάδικο. Αν ο ενάγων δεν αντιλέγει ή δεν συμπληρώσει την αγωγή με προσθήκη στις προτάσεις του, η διάταξη επικυρώνεται, η δίκη περατώνεται και η υπόθεση διαγράφεται από το πινάκιο, 23 εφαρμοζόμενων αναλόγως των διατάξεων περί παραίτησης από το δικόγραφο. Κατά της διάταξης δεν ασκούνται ένδικα μέσα ή άλλα ένδικα βοηθήματα».

Προβληματισμός γεννάται κατά πόσον η προϋπόθεση καταβολής παραβόλου διακοσίων ευρώ, συνδυαζόμενη με τον διπλασιασμό των δικαστικών εξόδων σε περίπτωση ήττας του ενάγοντος για τον λόγο επί του οποίου ερείδεται η διάταξη, συνιστούν σωρευτικά δυσανάλογο περιορισμό της δυνατότητας αναζήτησης δικαστικής προστασίας για τυχόν αδύναμους οικονομικά διαδίκους, οι οποίοι και ενδέχεται να χρήζουν σχετικώς ειδικής πρόνοιας.

2. Επί του άρθρου 60

Το άρθρο 60, υπό τον τίτλο «Προσθήκη διάταξης που εφαρμόζεται αναλόγως – Τροποποίηση παρ. 4 άρθρου 591 Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας», τροποποιεί υφιστάμενη διάταξη του Κώδικα, η οποία αφορά στις ειδικές διαδικασίες του Τέταρτου Βιβλίου του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας, όπως άλλωστε ρητώς αναφέρεται στο προοίμιο του άρθρου 60. Η ενδεδειγμένη θέση του άρθρου 60 δεν είναι στο Κεφάλαιο Δ΄ του νομοσχεδίου, τα άρθρα του οποίου τροποποιούν διατάξεις του Τρίτου Βιβλίου του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας, αλλά στο Κεφάλαιο Ε΄ του νομοσχεδίου που τροποποιεί άρθρα του Τέταρτου Βιβλίου του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αναφορικά με τις ειδικές διαδικασίες. Ως εκ τούτου, το άρθρο 60 πρέπει να μετακινηθεί από το Κεφάλαιο Δ΄ στο Κεφάλαιο Ε΄ του νομοσχεδίου περί ειδικών διαδικασιών, για λόγους δε αριθμητικής συνέχειας, ως πρώτο άρθρο του Κεφαλαίου Ε΄.

3. Επί του άρθρου 88

Με την προτεινόμενη ρύθμιση αντικαθίσταται το άρθρο 808 ΚΠολΔ αναφορικά με τη διαδικασία δημοσίευσης διαθήκης. Με την παρ. 6 του νέου άρθρου 808 ΚΠολΔ ορίζεται ότι το πρακτικό δημοσίευσης διαθήκης του συμβολαιογράφου ή της προξενικής αρχής προσβάλλεται με ανακοπή από οποιον-

δήποτε έχει έννομο συμφέρον ενώπιον του δικαστηρίου κληρονομίας. Συνεπώς παρατηρείται ότι δεν ρυθμίζεται ειδικώς το ζήτημα της δικαστικής προσβολής του πρακτικού του συμβολαιογράφου, όπως συμβαίνει με το πρακτικό δημοσίευσης διαθήκης. Η Αιτιολογική Έκθεση δεν αναφέρεται στο θέμα αυτό. Το ζήτημα έχει πρακτική σημασία ιδίως στην υποθετική περίπτωση κατά την οποία ο συμβολαιογράφος απορρίπτει το αίτημα της κήρυξης της δημοσιευθείσας ιδιόγραφης διαθήκης ως κυρίας.

4. Επί του άρθρου 89

Με την προτεινόμενη ρύθμιση προστίθεται άρθρο 808Α στον Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας, με αντικείμενο τη διαδικασία κήρυξης ιδιόγραφης διαθήκης ως κυρίας. Η ιδιόγραφη διαθήκη μπορεί να κηρυχθεί κυρία, δηλαδή γνήσια. Σκοπός της κήρυξης της ιδιόγραφης διαθήκης ως κυρίας είναι η διευκόλυνση όποιου επικαλείται δικαιώματα από τέτοια διαθήκη (Ν. Παπαντωνίου, ΕρμΑΚ 1776-1977 αρ. 1-2, Π. Νικολόπουλος, στον ΑΚ Γεωργιάδη – Σταθόπουλου, άρθρο 1776 αρ. 1).

Συναφώς παρατηρούνται τα εξής:

α) Ο τίτλος του νέου άρθρου 808 Α χρήζει συμπλήρωσης με τις λέξεις «ως κυρίας».

β) Περαιτέρω, σύμφωνα με το ισχύον άρθρο 808 παρ. 3 ΚπολΔ, «Η κήρυξη ιδιόγραφης διαθήκης ως κυρίας γίνεται με πράξη του αρμόδιου για τη δημοσίευσή της δικαστή του μονομελούς πρωτοδικείου, εφόσον πιθανολογηθεί γνησιότητα της γραφής και της υπογραφής του διαθέτη. Όταν η διαθήκη δημοσιεύθηκε από προξενική αρχή, αρμόδιος για να την κηρύξει κύρια είναι ο δικαστής του δικαστηρίου της κληρονομίας. Όταν με ιδιόγραφη διαθήκη ορίζεται αποκλειστικά κληρονόμος πρόσωπο που δεν είναι σύζυγος του διαθέτη ή δεν έχει με τον διαθέτη συγγενική σχέση τουλάχιστον τέταρτου βαθμού, διατάσσεται γραφολογική πραγματογνωμοσύνη προκειμένου να αποδειχθεί η γνησιότητα της γραφής και της υπογραφής του διαθέτη. Στην περίπτωση αυτή καλείται υποχρεωτικά, εξήντα (60) τουλάχιστον ημέρες πριν από τη συνεδρίαση, το Ελληνικό Δημόσιο». Το δικαστήριο δεν είναι υποχρεωμένο, αλλά εναπόκειται στην διακριτική του ευχέρεια να κηρύξει ιδιόγραφη διαθήκη κυρία, εφόσον πιθανολογήσει, ότι έχει γραφεί ολόκληρη και υπογραφεί από τον διαθέτη.

Στην ειδική περίπτωση κατά την οποία αποκλειστικός κληρονόμος ορίζεται με ιδιόγραφη διαθήκη πρόσωπο που δεν είναι σύζυγος του διαθέτη ή δεν έχει με τον διαθέτη συγγενική σχέση τουλάχιστον τέταρτου βαθμού (π.χ.,

πρώτα εξαδέλφια), το δικαστήριο, για να κηρύξει κυρία τη διαθήκη αυτή, διατάσσει, υποχρεωτικά, γραφολογική πραγματογνωμοσύνη, προκειμένου να αποδειχθεί η γνησιότητα της γραφής και της υπογραφής του διαθέτη. Στην περίπτωση αυτή καλείται υποχρεωτικά στη συνεδρίαση το Δημόσιο, τουλάχιστον 60 ημέρες πριν από αυτή. Η ως άνω διάταξη έχει τροποποιηθεί διαδοχικά με τα άρθρα 17 παρ.17 έως 20, 110 παρ. 21 ν. 4055/2012, 1 περ. α΄ Ν. 4077/2012, με το άρθρο έκτο του άρθρου 1 ν.4335/2015, και με το άρθρο 35 ν.5134/2024. Όπως αναφέρεται στην Αιτιολογική Έκθεση του ν. 4335/2015, «σε αυτές τις περιπτώσεις, όταν δηλαδή έχει οριστεί με ιδιόγραφη διαθήκη αποκλειστικά εξωτικός κληρονόμος του διαθέτη, το αρμόδιο Δικαστήριο, προκειμένου να κηρύξει την ιδιόγραφη διαθήκη ως κυρία, διατάσσει γραφολογική πραγματογνωμοσύνη για την απόδειξη της γραφής και της υπογραφής του διαθέτη. Στη σχετική δίκη καλείται υποχρεωτικά το Ελληνικό Δημόσιο». Σύμφωνα με την ΕιρΡόδου 54/2018 (ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ), «Η διάταξη αυτή σκοπεύει, κατά την ανωτέρω Αιτιολογική Έκθεση, να καταπολεμήσει το φαινόμενο των πλαστών διαθηκών και να διαφυλάξει τα συμφέροντα του Δημοσίου, το οποίο καλείται ως κληρονόμος στην εξ αδιαθέτου διαδοχή στην έκκτη τάξη, σύμφωνα με το άρθ. 1824 ΑΚ» (βλ. και Δ. Παπαδοπούλου-Κλαμαρή, Η ιδιόγραφη διαθήκη στο στόχαστρο, ΝοΒ 62/2014, σ. 299 επ.). Και στην περίπτωση του διορισμού πραγματογνώμονα από τον ειρηνοδίκη έχει εφαρμογή η διάταξη του άρθρου 391 ΚΠολΔ περί διορισμού τεχνικού συμβούλου από τους διαδίκους, η έκθεση του οποίου θα εκτιμηθεί ελεύθερα από τον ειρηνοδίκη, ο οποίος πάντως έχει τη δυνατότητα να αποστεί από την έκθεση του πραγματογνώμονα και να ακολουθήσει την έκθεση του τεχνικού συμβούλου (Γ. Σχοινοχωρίτης, Η γραφολογική πραγματογνωμοσύνη στην ιδιόγραφη διαθήκη, ΕλλΔνη 2018, σελ. 35). Έννομη συνέπεια της κήρυξης δημοσιευμένης ιδιόγραφης διαθήκης ως κυρίας είναι ότι τεκμαίρεται γνήσια, αν επί πέντε χρόνια από τη δημοσίευσή της δεν αμφισβητηθεί η γνησιότητά της σε δίκη μεταξύ κάποιου εξ εκείνων που αντλούν δικαιώματα από αυτή και κάποιου από αυτούς που βλάπτονται από την ύπαρξή της (ΑΚ 1777). Το τεκμήριο είναι μαχητό, υπό την έννοια ότι μετατίθεται το βάρος της απόδειξης από τους ωφελουμένους από τη διαθήκη στους βλαπτομένους από αυτή (βλ. ΕφΑθ 5444/2009, ΕλλΔνη 2010, 549 και Απ. Γεωργιάδη, Κληρονομικό Δίκαιο, 3η έκδ. 2023, αρ. 48).

Η προτεινόμενη ρύθμιση ορίζει, μεταξύ άλλων (νέο άρθρο 808Α εδ. γ΄ και δ΄ ΚΠολΔ), ότι «[Ο]ταν με ιδιόγραφη διαθήκη ορίζεται αποκλειστικός κληρο-

νόμος πρόσωπο που δεν είναι σύζυγος του διαθέτη ή πρόσωπο με το οποίο ο διαθέτης δεν έχει συνάψει σύμφωνο συμβίωσης ή δεν έχει με τον διαθέτη συγγενική σχέση τουλάχιστον τετάρτου βαθμού, ο αιτών υποχρεούται να προσκομίζει γραφολογική πραγματογνωμοσύνη, προκειμένου να αποδεικνύεται η γνησιότητα της γραφής και της υπογραφής του διαθέτη. Στην περίπτωση αυτή, το πρακτικό δημοσίευσης κοινοποιείται από τον συμβολαιογράφο που προέβη στην κήρυξη της διαθήκης ως κυρίας στο Ελληνικό Δημόσιο το αργότερο δέκα ημέρες από την επομένη της κήρυξης της διαθήκης ως κυρίας. Κατά την προτεινόμενη ρύθμιση, η γραφολογική εξέταση που διενεργείται υποχρεωτικώς, όταν αποκλειστικός κληρονόμος είναι εξωτικός κατά τα ειδικότερα οριζόμενα στη διάταξη, δεν διατάσσεται από το δικαστήριο, όπως κατά την ισχύουσα ρύθμιση, αλλά, κατά την προτεινόμενη διάταξη, ο αιτών την κήρυξη της διαθήκης κυρίας υποχρεούται να προσκομίζει ενώπιον του συμβολαιογράφου που τη δημοσίευσε γραφολογική πραγματογνωμοσύνη, προκειμένου να αποδεικνύεται η γνησιότητά της. Φαίνεται, δηλαδή, ότι τον γραφολόγο πραγματογνώμονα μπορεί να τον επιλέγει ο αιτών την κήρυξη της ιδιόγραφης διαθήκης κυρίας, που, κατά κανόνα, ωφελείται από τη σχετική διαδικασία, κατ' απόκλιση από τα ισχύοντα υπό τα άρθρα 808 παρ. 3 και 794 ΚΠολΔ (ορισμός από το δικαστήριο, από κατάλογο γραφολόγων πραγματογνώμωνων κ.λπ.). Το ζήτημα χρήζει αποσαφήνισης, λαμβανομένου υπόψη ότι δεν υπάρχει σχετική αναφορά στην Αιτιολογική Έκθεση. Αν υποθεθεί ότι η βούληση του νομοθέτη είναι η δυνατότητα ελεύθερης επιλογής πραγματογνώμονα από τον αιτούντα, θα μπορούσε να εγερθεί προβληματισμός α) ως προς την αποτελεσματική διασφάλιση του προεκτεθέντος σκοπού της διάταξης, δηλαδή της αποτροπής του κινδύνου πλαστότητας και της προστασίας των συμφερόντων του Δημοσίου, οπότε θα ήταν σκόπιμο να διευκρινισθεί περαιτέρω και το αν το Δημόσιο μπορεί να προσφύγει κατά της πράξης του συμβολαιογράφου που κηρύσσει τη διαθήκη κυρία (υπό το ισχύον καθεστώς, το Δημόσιο μπορεί να ασκήσει την ανακοπή του άρθρου 583 ΚΠολΔ κατά της πράξης του ειρηνοδίκη βλ. Ι. Σπυριδάκη, Εκούσια δικαιοδοσία, 3η έκδ. 2019, σελ. 208) και β) ως προς την τήρηση της ελευθερίας του διατιθέναι (ΑΚ 1712), της ελευθερίας, δηλαδή, του κληρονομούμενου να καθορίζει την τύχη της περιουσίας του για τον μετά τον θάνατό του χρόνο, συντάσσοντας διαθήκη, η οποία (ελευθερία του διατιθέναι) θεμελιώνεται στα άρθρα 5 παρ. 1 (ως στοιχείο της ελεύθερης ανάπτυξης

της προσωπικότητας του ατόμου και, ειδικότερα, της οικονομικής ελευθερίας του) και 17 παρ. 1 (δικαίωμα στην ατομική ιδιοκτησία) του Συντάγματος (Απ. Γεωργιάδης, όπ. π., σελ. 33 επ.), αν υποτεθεί ότι επιχειρείται αλλοίωση της βούλησής του από τον αιτούντα.

Επίσης, ερωτάται αν, υπό την εκδοχή της επιλογήςπραγματογνώμονα από τον αιτούντα την κήρυξη της διαθήκης ως κυρίας, δύναται ο συμβολαιογράφος να προβεί σε ελεύθερη εκτίμηση τηςπραγματογνωμοσύνης που προσκομίζεται ή αν δεσμεύεται από αυτή.

5. Επί του άρθρου 125

Στην παρ. 4 του νέου άρθρου 10 του ν.δ. 3082/1954 χρήζει ενδεχομένως αποσαφήνισης αν στους ειδικότερους όρους λειτουργίας του Μητρώου Διαθηκών των συμβολαιογραφικών συλλόγων, οι οποίοι καθορίζονται με απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης, περιλαμβάνονται α) η θέσπιση τελών για τις καταχωρίσεις που διενεργούνται και για τις βεβαιώσεις που χορηγούνται κατά τα ειδικότερον οριζόμενα στην προτεινόμενη ρύθμιση, και β) η διασφάλιση της διαλειτουργικότητας του Μητρώου με δημόσιες ή άλλες αρχές.

6. Επί του άρθρου 126 παρ. 1

Προς εναρμόνιση με την επεξεργασία που έγινε από τη Διαρκή Επιτροπή Δημόσιας Διοίκησης, Δημόσιας Τάξης και Δικαιοσύνης, αλλά και προς άρση νομοτεχνικών παραδρομών, η παρ. 1 της προτεινόμενης ρύθμισης πρέπει να αναδιατυπωθεί ως εξής: «1. Σε περίπτωση θανάτου του διαθέτη μετά την 1η.10.2025, η δημοσίευση διαθήκης και η έκδοση πιστοποιητικών γίνονται σύμφωνα με τα άρθρα 87, 88, 89, 122, 123, 124 και 125 του παρόντος». Ερωτάται, εξ άλλου, αν βούληση του νομοθέτη είναι να συμπεριληφθεί στην ως άνω μεταβατική διάταξη το άρθρο 90.

7. Επί των άρθρων 133, 135, 136, 141 και 142

Από την απάλειψη του άρθρου 26 του νομοσχεδίου, όπως αυτή προέκυψε από τις νομοτεχνικές βελτιώσεις του Υπουργείου Δικαιοσύνης κατά την κοινοβουλευτική επεξεργασία, προέκυψε αναρίθμηση, με αποτέλεσμα η μνεία που γίνεται εντός των διατάξεων του νομοσχεδίου σε άλλα άρθρα αυτού να μην αντιστοιχεί πλέον στη νέα αρίθμηση. Ως εκ τούτου, στα εν λόγω άρθρα η αναφορά σε άρθρα του νομοσχεδίου πρέπει να τροποποιηθεί ως εξής: Στο άρθρο 133 η αναφορά στο άρθρο 132 παρ. 2 τρέπεται σε αναφορά στο αρ-

θρο 131 παρ. 2, η αναφορά στο άρθρο 132 παρ. 1 τρέπεται στο άρθρο 131 παρ. 1, η αναφορά στο άρθρο 142 παρ. 1 τρέπεται στο άρθρο 141 παρ. 1, όπου δε αναφορά στο άρθρο 132 αυτό τρέπεται σε 131. Στο άρθρο 135 η αναφορά στο άρθρο 134 παρ. 5 τρέπεται σε αναφορά στο άρθρο 133 παρ. 5. Στο άρθρο 136 η αναφορά στο άρθρο 136 παρ. 1 τρέπεται σε αναφορά στο άρθρο 135 παρ. 1. Στα δε άρθρα 141 και 142, όπου γίνεται μνεία του άρθρου 132, αυτό τρέπεται σε 131.

8. Επί του άρθρου 156

Στο άρθρο 156 προτείνεται η εισαγωγή νέας διάταξης στον Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, ως άρθρο 594, η οποία προβλέπει ότι: «Σε κάθε περίπτωση εξάλειψης αξιοποίνου λόγω ανεγκλήτου, εκκρεμών, σε κάθε δικονομικό στάδιο, υποθέσεων: α) οι μηνύσεις, αναφορές και εγκλήσεις δεν εισάγονται για συζήτηση και οι σχετικές δικογραφίες τίθενται στο αρχείο με πράξη του αρμόδιου εισαγγελέα, β) υποθέσεις, για τις οποίες μέχρι την έναρξη ισχύος της διάταξης που εξαλείφει το αξιόποινο λόγω ανεγκλήτου, έχει γίνει επίδοση κλητήριου θεσπίσματος ή κλήσης στον κατηγορούμενο και έχουν προσδιοριστεί προς εκδίκαση καθώς και όσες έχουν αναβληθεί για οποιαδήποτε αιτία αποσύρονται και τίθενται στο αρχείο με πράξη του αρμόδιου εισαγγελέα, γ) αποφάσεις και ποινικές διαταγές ποινικών δικαστηρίων που εκδόθηκαν και δεν έχουν εκτελεστεί μέχρι την έναρξη ισχύος της διάταξης που εξαλείφει το αξιόποινο λόγω ανεγκλήτου, δεν εκτελούνται. Αν άρχισε η εκτέλεσή τους, αυτή διακόπτεται, δ) για την τύχη των πειστηρίων αποφαινεται με συνοπτικά αιτιολογημένη διάταξη, ο αρμόδιος εισαγγελέας.».

Οι λόγοι εξάλειψης του αξιοποίνου είναι είτε γενικοί (η παραγραφή των εγκλημάτων, η παραίτηση από την έγκληση, η άπρακτη παρέλευση της προθεσμίας για την υποβολή έγκλησης, η έμπρακτη μετάνοια και η αμνηστία υπό τους όρους του άρθρου 47 παρ. 3 και 4 Συντάγματος) είτε ειδικοί, όταν εισάγονται με ειδικές διατάξεις. Λόγος εξάλειψης του αξιοποίνου ήταν και η ειδική παραγραφή υπό όρους, που εισήχθη το πρώτον με το άρθρο 1 παρ.1 ν. 1240/1982, κρίθηκε ως σύμφωνη με το Σύνταγμα (ΑΠ Ολομ. 672/1982) και επαναλήφθηκε στις διατάξεις των άρθρων 31 παρ.1 ν. 3346/2005, 2 παρ.1 του ν. 4043/2012, 8 παρ. 3 ν. 4198/2013, 8 παρ.1 ν. 4411/2016, 63 παρ. 1 ν. 4689/2020. Το αξιόποινο συμπεριφορών που προβλέπονται σε ποινικές διατάξεις εξαλείφεται, επίσης, αν ο νομοθέτης με μεταγενέστερη διάταξη κρίνει ότι αυτές οι συμπεριφορές δεν είναι πλέον άξιες τιμωρίας. Παράδειγμα

τέτοιας αξιολόγησης του νομοθέτη είναι η κατάργηση των πταισμάτων στο άρθρο 468 Ποινικού Κώδικα, όπου προβλέφθηκε η θέση στο αρχείο των εκκρεμών υποθέσεων με πράξη του εισαγγελέα πλημμελειοδικών.

Στις περιπτώσεις, όμως, κατά τις οποίες διατάξεις εξαλείφουν το αξιόποινο συγκεκριμένων συμπεριφορών εκ των υστέρων, η συμφωνία αυτών των διατάξεων με την αρχή της διάκρισης των λειτουργιών και το άρθρο 47 παρ. 3 και 4 του Συντάγματος αποτελεί αντικείμενο κρίσης των δικαστηρίων (άρθρο 96 Συντάγματος) βάσει νομικών κριτηρίων, όπως έκρινε και η πρόσφατη απόφαση ΑΠ (Ολομ) 2/2025 σχετικά με την διάταξη του άρθρου 67 ν.4735/2020.

Εν προκειμένω προτείνεται να εισαχθεί γενική διάταξη στον Κώδικα Ποινικής Δικονομίας που να προβλέπει ότι, σε περίπτωση μεταγενέστερης εξαίληψης του αξιοποίνου, η υπόθεση τίθεται στο αρχείο από τον αρμόδιο εισαγγελέα, ακόμη και εάν έχει παραπεμφθεί στο ακροατήριο του αρμόδιου δικαστηρίου, σε οποιονδήποτε βαθμό δικαιοδοσίας. Ιδρύεται έτσι δικονομική υποχρέωση αποκλειστικώς του εισαγγελέα για θέση στο αρχείο της υπόθεσης, η οποία ενεργοποιείται βάσει οποιασδήποτε ισχύουσας διάταξης ουσιαστικού ποινικού δικαίου που εξαλείφει εκ των υστέρων το αξιόποινο.

Προκαλείται, από τα ανωτέρω, προβληματισμός, αν η ως άνω δικονομική υποχρέωση ως αρμοδιότητα αποκλειστικώς του εισαγγελέα είναι σύμφωνη με το άρθρο 96 του Συντάγματος και με την αρχή διάκρισης των λειτουργιών (το άρθρο 26 Συντάγματος), δοθέντος ότι δι' αυτής αφαιρείται από τα δικαστήρια η αρμοδιότητα να κρίνουν την εκάστοτε ουσιαστικού ποινικού δικαίου διάταξη ως σύμφωνη ή μη με το άρθρο 47 παρ. 3 και 4 του Συντάγματος.

9. Επί του άρθρου 162 παρ. 1

Στην προτεινόμενη ρύθμιση θα μπορούσε να διορθωθεί η αναφορά στο π.δ. 30/2025, ώστε, μετά τον αριθμό του διατάγματος, να τεθεί κάθετος αντί τελείας.

10. Επί του άρθρου 163

α) Στην παρ. 2 της ανωτέρω διάταξης γίνεται αναφορά στο άρθρο 142 παρ. 1, αντί του ορθού άρθρου 141.

β) Επίσης, πρέπει να διορθωθεί η αναφορά στο άρθρο 27 παρ. 3 της προτεινόμενης ρύθμισης, σε άρθρο 26 παρ. 3.

Αθήνα, 22 Ιουλίου 2025

Οι Εισηγητές

Κωνσταντίνος Δεληκωστόπουλος

Αθανασία Διονυσοπούλου

Επίκουρη Καθηγήτρια της Νομικής Σχολής Αθηνών

Αθηνά Κοντογιάννη

Επιστημονικοί Συνεργάτες

Ο Προϊστάμενος του Α΄ Τμήματος

Νομοτεχνικής Επεξεργασίας

Ξενοφών Παπαρρηγόπουλος

Ομότιμος Καθηγητής

του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου

Ο Προϊστάμενος της Β΄ Διεύθυνσης

Επιστημονικών Μελετών

Αστέρης Πλιάκος

Ομότιμος Καθηγητής του

Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών

Ο Πρόεδρος του Επιστημονικού Συμβουλίου

Ομότιμος Καθηγητής της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών

Κώστας Μαυριάς